

ZBORI OBČANOV KS GRADIŠČE:

Občan zahteva gradnjo obvoznic

Svet KS Gradišče je od 8. do 10. oktobra sklical tri zborove občanov, na katerih so pretrčali urbanistične posege, ki so predvideni na tem področju. Predstavniki Ljubljanskega urbanističnega zavoda inženir Vrhovec je v uvodnih besedah na torkovem, prvem zboru občanov in delovnih ljudi KS Gradišče, poudaril, da je ta razgovor tudi vzorčen. Okoliščine tega razgovora so nove. Ustava je uzakonila spremembo dosedanjih oblik dela. Doslej so urbanistični načrti nastajali po naročilih občin in skladov. Odslej so krajevne skupnosti tiste celice, v katerih je treba urbanistične načrte preresetati, občani jih sprejemajo, zavračajo ali dopolnjujejo. Uzakonjena je tudi pravica človeka za ustrezno okolje. Inž. Vrhovec je nadalje povedal, da bodo na podoben način prečesali vse urbanistične programe in problematiko v vseh KS občine. Omenil je tudi, da so nekateri urbanistični dokumenti že sprejeti. Ti nas obvezujejo, lahko jih pa preverjamo. Vendar jih ne smemo apriorno zavračati.

Povemo naj, da je svet KS Gradišče pred zborom razposlal na vse naslove v KS stališča organov KS do urbanističnih posegov na tem področju. Tako so občani prišli na zbor pripravljene in seveda že vnaprej opozorjeni, kam naj usmerijo svojo pozornost.

Kot predstavnik Dogovorov sem se udeležil prvega in zadnjega zborov, ko so se zbrali občani 5. in 6. volilne enote. Zaradi že omenjene vzornosti teh zborov in zaradi vsebine razgovorov, za katero menim, da je zanimiva tudi za širšo in ne le za lokalno skupnost, sem se odločil za skróčen opis poteka obeh zborov.

Razlaga urbanističnega programa

Zbora občanov prvega večera so se udeležili tudi predstavniki LUZ, skupščine občine Ljubljana Center, gradbenega podjetja Tehnika in Sklada za urejanje mestnega zemljišča.

Predsednik sveta KS Nard je v uvodu pojasnil, da je zbor sklican, ker je prišlo do gradbenih posegov večidel mimo vednosti in volje občanov. Prišlo je tudi do ustavitve gradnje zaradi intervencije občanov. Razvoj magistralnih cest v Sloveniji zadeva tudi to območje. Take posege je treba pojasniti občanom, ti pa ima-

jo ustavno pravico, da prek zbora občanov povedo svoje mnenje in pripombe. Naloga zbora je, da poišče rešitve, ki ne bodo bistveno prizadevale pravic in interesov občanov. Te rešitve naj bodo dolgoročne. Tovariš Nard je še obvestil prisotne, da je bilo na seji izvršnega sveta občinske skupščine sklenjeno, naj se pripravi in predstavi občanom vsa urbanistična dokumentacija.

V nabitno polni dvorani KS je zatem povzel besedo inž. Vrhovec. V tem predelu sta pereča dva problema: urbanistični program, ki je nastal do l. 1970 in problem Prešernove ceste. Sledila je razlaga urbanističnega programa. Med Subičevo, Erjavčevo in Gradiščem se razteza območje novega Trga revolucije. Zunanja ploščad je bila predvidena za pešce, spremenila se je v parkirni prostor. Na južni strani kompleksa je sklop dvoran (za 1500 in 300 obiskovalcev), ki so že zgrajene, a ne še dograjene in opremljene. Pri Iskrini stolpnici je predviden še nižji objekt, podobno kot pri stolpnici LB. Na zahodni strani trga, ob Valvazorjevi ulici, je predviden Jakopičev paviljon. Na vogalu med Valvazorjevo in Subičevo naj bi stal spomenik revoluciji. Z reformo 1965. leta se je torej novi Trg revolucije prelevil iz prvotno zamišljenega upravne dela republiških organov v poslovno središče mesta. Drugil del sodobnega mestnega središča nastaja na Ploščadi Borisa Kraigherja.

V nadaljnji razlagi inž. Vrhovec smo zvedeli, da je bil zazidalni otok med Gradiščem, Prešernovo, Erjavčevo in Gregorčičevo sprejet in potrjen pred dvema letoma. Prvotno je vse to področje, tja do Rimske ceste, spadalo k zasnovi novega Trga revolucije. Ta zasnova je predvidevala gradnjo novega trakta vzhodno od palače republiškega izvršnega sveta. Osnovno šolo Majde Vrhovnik naj bi po takratnem programu prekvalificirali v objekt republiške uprave. (Vznemirjenje v dvorani). Na ta nemir je inž. Vrhovec rekel, da je bil ta načrt mesec dni razgrnjen v Arkadah in da takrat ni bilo takega odziva, kot je sedaj. Zatem je govornik prešel k naslednjemu zazidalnemu otoku med Gregorčičevo in Rimsko. Ta načrt je bil izdelan 1964. leta. Predpisane razgrnitve ni bilo, načrt je bil potrjen po takratni proceduri. Od tega načrta sta nazadnje prišla v fazo realizacije objekt

ob Gradišču (se zaključuje) in objekt F. Slednji je bil po prvotnem zazidalnem načrtu predviden kot aneks h gostilni Pod lipo. Leta 1967 je prišlo do spremembe namembnosti objekta iz gostinskega v poslovne, segal naj bi eno nadstropje visoko. Izdelava programa in načrta za zahodni del tega zazidalnega otoka je nato zastala zaradi sprememb in novih pogledov na republiško upravo in administracijo, ki naj bi tu dobila svoje objekte. Južno od Rimske pa je enotno univerzitetno območje, na katerem je predvidena razširitev filozofske fakultete na Försterjev vrt. Predvidenih je še nekaj fakultetnih objektov. Med Snežniško in Trgom MDB je predvidena garažna hiša. Strojna fakulteta je bila grajena tako, da je bilo predvideno rušenje starih hiš pred njo na Rimski cesti. Stališče LUZ je, naj te hiše ostanejo, treba pa jih je sanirati. Ob gradnji strojne fakultete bi bili morali več pozornosti posvetiti temu stanovanjskemu področju.

Inž. Vrhovec je nato dejal, da temu mestnemu delu manjkajo zelenice, otroška igrišča in parkirni prostori. Zelenice bi lahko pridobili vsaj v treh delih. Tu je Försterjev vrt, ki je v zasebni lasti, Hrovatinov vrt za gostilno Pri lovcu, ki je tudi v zasebni lasti in površina bivše Bakovčeve vile, južno od Erjavčeve ceste. Težje bo rešiti pomanjkanje otroških igrišč. To je specifična mestnih igrišč. V KS Ajdovščina so leta in leta iskali lokacijo za otroško varstveno ustanovo. Podobno je bilo v Stari Ljubljani. Graditev parkirne hiše med Snežniško, Aškerčovo, Rimsko in Trgom MDB danes ni več realna. Potrebno bo poiskati drugo rešitev.

Zatem je govornik prešel k problemu ureditve Prešernove ceste. V desetletnem programu republiške skupnosti za ceste in skupščine občine Ljubljana je Prešernova cesta v programu gradnje za prihodnje leto. Generalni plan iz leta 1966 je postavil program štiri do šestpasovne Prešernove ceste v stari trasi. Ko so bile proučene podrobnosti (zelenje, arhitekturna vrednost okolice), je spomeniška presoja sodila, da to ni sprejemljivo. Sedanja drevesa bo treba zamenjati, saj je tri četrtine bolnih, vendar naj Prešernova cesta ostane zelena. Torej tu ni mogoče postaviti štirih pasov. V letih 1967 in 1968 je bilo narejenih

več variantnih možnosti reševanja tega problema. Med njimi se je uveljavila varianta, da bi ena smer prometa tekla po Prešernovi cesti, druga smer pa po trasi stare železnice, pri Mladiki bi se nadaljevala po Levstikovi ulici in se zaključila z rušenjem vogalnega objekta na Trgu MDB. Ta cesta bi imela tri pasove, tako kot Prešernova. Taka ureditev je nujna, če želimo sprostiti mestno središče, v njem pa favorizirati pešca, kolesarja in mestni javni promet. Desetletni program postavlja poleg te rekonstrukcije Levstikove tudi program obvoza mesta. Zgradili naj bi ga v letih 1977 do 1983. Obvoz bi potekal od Črnuč mimo Tomčevega, Litostroja, po Stegenski ulici, nadaljeval bi se za Rožnikom in končal pri Dolgem mostu. Tako naj bi po obnovljeni Prešernovi cesti (torej z rekonstrukcijo Levstikove) potekal le osebni in mestni javni promet. Mestno središče bi razbremenili tudi z usmeritvijo prometa po Njogoševi in Resljevi. Okrog leta 1990 bi okrog Ljubljane zgradili avtocesto. Predlagani sta dve varianti. Po gameljski varianti bi bila avtocesta speljana od Gameljna, nato bi šla za Rožnikom in bi se zaključila za Dolгим mostom. Po mengeški varianti bi potekala avtocesta od Mengša mimo Vodice, Medvod do gostilne Gorjanc za Dolгим mostom.

Inž. Vrhovec je še poudaril, da smo v vsem povojnem obdobju zanemarjali gradnjo cest. Zdaj je treba plačati dolg preteklosti.

Besedo je povzel inž. Ogrin, direktor operative GP Tehnika. Kot graditeljji so se znašli v neugodni situaciji zaradi objektov C in F na Igriški ulici. GP Tehnika je sledila zazidalnemu načrtu in odkupila zemljišča ter pričela graditi za tržišče. V gradnjo teh dveh objektov so vložili okroglo storo milijardo dinarjev. Ta sredstva ležijo zaradi ustavitve gradnje mrtva že dve leti. »Sprašujemo se, kdo nam bo ta denar vrnil; ne vztrajamo pri gradnji, smo pa v zadregi,« je poudaril direktor.

Mačehovski do otrok

Tla za razpravo so bila s tem pripravljena in kar takoj se je tudi vnela. Že na začetku razprave je moral inž. Vrhovec postreči še s podatkom, da je sedanja obremenitev Prešernove ceste 22 do 25 tisoč vozil na dan. Z rekonstrukcijo Levstikove bi se po predvidevanjih zmanjšal promet po enosmerni Prešernovi na 15 tisoč vozil na dan. Že na samem začetku razprave je bil podan predlog, naj se namesto take rešitve prometa po Prešernovi da prednost gradnji obvozne ceste. Inž. Vrhovec je pojasnil, da je Ljubljana v takem zaostanku s cestnim omrežjem, da s tem problema ne bi rešili.

K razpravi se je prijavil inž. Vedam: »Obraznavajmo organizirano celoto, šele nato detajle. Ne razumem, da se na tako ozkem področju lahko širi toliko pomembnih dejavnosti. Predvidevanja, ki so bila navedena, je treba argumentirati. Dušimo se v avtomobilih, zdaj, ko se vseljuje Iskra, se bomo še bolj. Če se kje kaj ruši, naj se zagotovijo zelene površine. Po dvoriščih ne morejo biti parki. Kaj je v Ljubljani kulturni spomenik? Ali je to ta podrtija na Rimski cesti? Kakšen je koncept razvoja prometa? Ali smo delali podhod na Titovi zato, da jo bomo zaprli za promet, kot piše zdaj v časnikih? Po kate-

rem zakonu je vrt v mestu zasebna last? Ne poznam predpisov, po katerih bi bila ta zasebna last upravičena. Ne razumem razlage, da ne moremo najti prostora za otroške ustanove. Za RTV center se je takoj našel prostor. Take stavbe naj se grade zunaj centra.»

Slavica Hočevar: »V prvi vrsti so tu interesi nas, ki smo tu, šele potem so širši interesi. Bil je Nunski vrt, Ferantov vrt — oboje so zazidali. Ob šoli se zida, ob Ferantovem vrtu smo izgubili tudi dvorišče. Ustavimo gradnjo objekta F, da bodo imeli otroci vsaj toliko prostora, kot ga ima vsak avto. Plan podjetja Rast za zelenice na tem področju ni bil upoštevan. Urbanisti naj nehaajo dajati birokratske rešitve, naj se resnično pogovorijo z ljudmi, ki so neposredno prizadeti.«

Ravnatelj osnovne šole Majde Vrhovnikove: »Načrti za ureditev šole so padli v vodo zaradi pomanjkanja denarja, neurejenih sosedskih odnosov in prostorske stiske v Centru. Telovadnico smo morali zmanjšati zaradi interesov sosedov. Nato so pri izkopu našli rimske ostanke. Interesi arheologov so premagali interese 700 otrok. Telovadnico smo sicer zgradili za igrišča pa ni bilo prostora. Zazidalni načrt je nato predvidel, naj bi se šola selila ali v Mladiko ali v mestno vrtnarijo ali na vrt ob lekarni. S prehodom na celodnevni pouk, ki bi trajal od osmih do 16. ali 17. ure, nima naša šola nobenih možnosti za uspešno delo. Zato je nujno obuditi stare načrte, ki narekujejo gradnjo stolpiča in igrišča. Otroci so bili doslej mačehovski obravnavani. Na naši zelenici parkirajo avtomobili. S pritožbo na prometni urad in z zahtevo, naj prepovedo parkiranje pred našo šolo, nismo uspeli. Prosimo za pomoč KS, da bi to dosegli.«

Prometni problem

Dosedanja razprava je zahtevala dodatna pojasnila, ki jih je podal inž. Vrhovec: »Pričakovati je, da bo program republiške uprave minimalen in ne bi smel povzročiti novih nevšečnosti. Vprašanje parkiranja pa je vprašanje nadaljnje eksistence mestnega središča. Postopoma se oblikuje mestni program, ki podpira prednost ljudi pred avtomobili, kar smo mi pri LUZ že dolgo zagovarjali. V Tivoliju je pod športno dvorano 600 parkirnih mest, ki so prazna. Slejkoprej bo na Titovi ostal samo mestni javni promet, ki pa bo še zmeraj motil pešcev prehod. Tudi zasnova Ploščadi Borisa Kraigherja predvideva nivo pešca minus štiri metre. Vsaka cesta bo prispevala k razbremenitvi in razločevanju prometa. Z izgradnjo sistemov cest bomo iz Centra preusmerili tisti promet, ki ni namenjen izrecno tja. Ne želimo po vsej sili turista na Titovi, Aškerčevi. Mestna skupščina in Republiška skupnost za ceste predvidevata rekonstrukcijo 17 ljubljanskih cest, ta program stane sto milijard. Mesto in republika bosta financirala mestne ceste vsak pol. Obvozno cesto bosta financirali republika in mednarodna banka. Republiška skupnost prevzema bremena, ki jih Ljubljana sama nikdar ne bi zmogla. Ne mislimo mestnih cest razširjati v nedogled. Problem želimo reševati z obvoznicami. Razprave naj preverijo sedanje programe. Spremeniti jih je treba, da dobi šola možnost razvoja.«

Inž. Vedam: »Dokler ni jasna koncepta, ne moremo de-

Po tej sedaj odmaknjeni uličici na robu Tivolija naj bi v prihodnje potekala prometna tripasovna cesta

lati zazidalnih načrtov. Propustnost cest ni odvisna od širine cest, ampak od propustnosti križišč. Ves denar, ki ga imamo, dajmo v izgradnjo obvoznih cest! (Občani to podprejo z burnim ploskanjem.) Na cesti za Litostrojem je treba potegniti petsto metrov asfalta, pa imamo obvoz. Toda to za projektanta ni zanimivo, ker si s tem ne bo postavil spomenika.»

Ažmanova: »Če razpravljamo, potem ne moremo govoriti o rekonstrukciji Levstikove kot o dejstvu. Ne speljamo cest preko vrtoč, zagata ne bo manjša — tudi pri vstopu z Levstikove na Tržaško bo „zamašek“. Če imamo zdaj pravico, da odločamo, kar je bilo v začetku rečeno, potem smo proti tej cesti (Aplavz.)»

Inž. Mušič, predsednik komisije za urbanistični program pri KS: »Velika napaka je, da dovoljujemo diskusijo o širši rešitvi, če poznamo samo izsek. Tovariš iz LUZ je prišel brez številke o prometnih obremenitvah in tokovih. Levstikova je gašenje požara za ceno vsega, kar je bilo rečeno. To je posledica stihije. Vsi smo delali napake. Tovariš pri LUZ so nešteto krat pozvali, z nestrokovnimi stališči. Bojim se, da za Prešernovo ni druge rešitve, kot je ta z Levstikovo. Pa čeprav se z njo ne strinjamo. Dokončno stališče je treba zavzeti do detajlne urbanistične ureditve. Ta načrt, ki je, ni popoln, je zastarel. Ne rešuje vprašanje dovozov, parkiranja. Odprto ostaja vprašanje, do kakšne mere moramo vse koncentrirati v Centru oziroma ga razbremeniti. Če je center Prage omejit parkiranje na minimum, bomo tudi v Ljubljani lahko to dosegli. Postavimo specificirane zahteve. Zavzemajmo se, naj se ne dela po koččkih.»

Nard: »V celoti podpiram tovariša Mušiča. Razjasniti je treba, kaj podpiramo in česa ne. Dejstvo je, da so določeni objekti v gradnji. Kakšno je tu stališče občanov?«

Zahtevamo zraka

Na to povabilo se je oglasil predstavnik hišnega sveta stanovalcev Igriške 12: »Spor glede objekta F naj se obravnava z ekološkega vidika. Mi nimamo namena rušiti. Protest 33 družin je zasnovan na tem, da se počutimo ogrožene, zdaj, ko vidimo že zgrajeno bolj kot ob sprejetju zazidalnega načrta. Naš protest je spontan odgovor na muhe arhitektov. Mi smo te muhe občutili. Ne potrebujemo analiz, da bi nas prepričali, kako naši urbanisti rešujejo prostor. Ne zahtevamo lepega pogleda, zahtevamo zraka. V socializmu naj se problemi rešujejo znanstveno, ker socializem in znanost sta kot brat in sestra. Ni smo prizadeti le občani Igriške, ampak vsi, ki tu živimo. Želimo, da urbanisti pri svojih kalkulacijah upoštevajo znanost. Zahtevamo, da smo prisotni, ko se rešujejo naši problemi. Podjetja naj v svoje ekonomske kalkulacije vključijo tudi človeka. Morda bomo zgubili bitko, ker bodo prevladali ekonomski interesi, da gradijo, ko še nimajo naročnikov. Želimo prispevati k uspehu občanovih pravic, ki so nam zagotovljeni z našimi statuti in ustavo.»

Silvo Poljanšek, predsednik delovnega predsedstva zbora občanov: »Nemogoče je reševati brez skupnega dogovora in skupnega sklepa. Ne moremo trkati na duri nemožnih rešitev. Vprašati se moramo, kako je z gospodarstvom mestnih zemljišč. Kako je zemljišče moglo biti prodano GP Tehniki, če je jasno, da je potrebno šolji? Komercialni interes je premagal interes človeka in širše družbe. Rešujemo problem ceste kot širši problem. Stališče KS je kategorično, da se ne strinja s postavljenimi rešitvijo. Kakšne so mož-

nosti preosnove gradenj? Postavljamo zahtevo po kompleksni urbanistični rešitvi. Dobiti moramo jasnejši koncept rešitve otroškega varstva.»

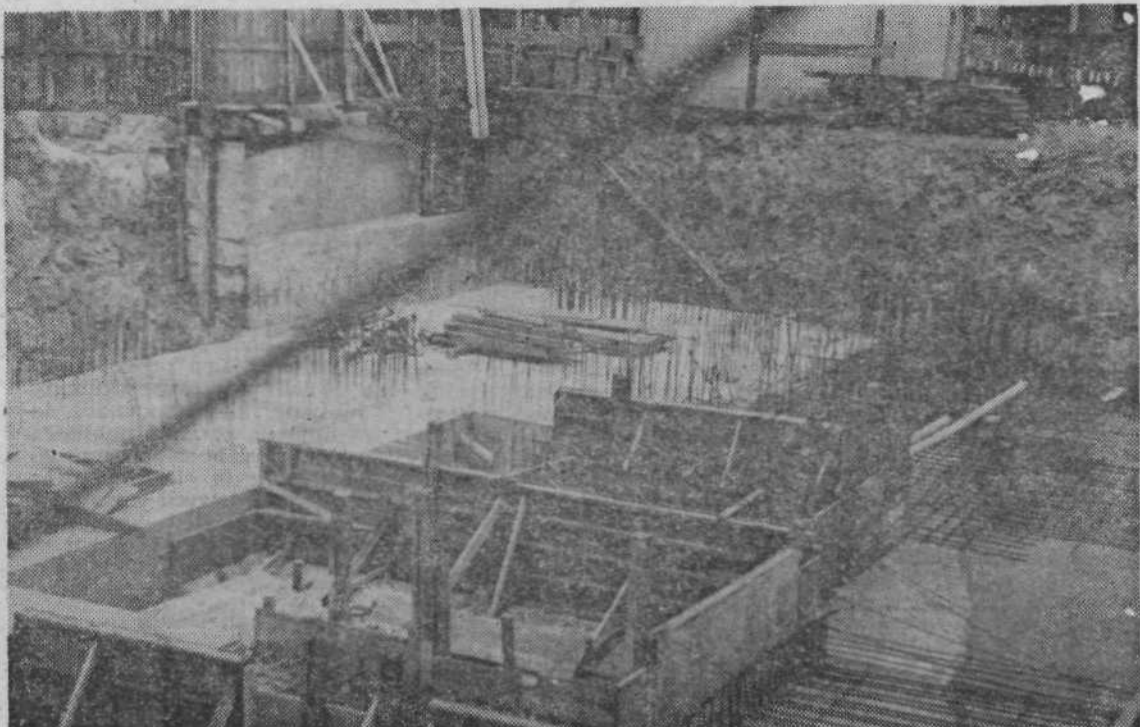
Še nekateri momenti v razlagi

Prvi govornik na tretjem zboru občanov KS Gradišče je bil inž. Vrhovec. Dejal je, da je prvi večer prišlo do nesporazuma, ker je izpadlo, kot da je on zagovornik, ne pa razlagalec načrta. Pozval je prisotne, naj poskušajo ugotoviti, kateri predlogi so in kateri niso sprejemljivi. Rešitev Prešernove ceste je še v projektni fazi, lopate še niso zasajene. Mestna in občinska skupščina želita dobiti mnenje občanov. Oba dosejanja zbora občanov sta pokazala, da je precej problematična izgradnja ob šoli Majde Vrhovnikove. Program izgradnje objektov republiške uprave in administracije se bo moral umakniti zahtevam šole. Treba bo torej spremeniti načrt. Objekt F je sporen, ker je sporna predvsem procedura, kako je bil sprejet. V nadaljevanju je govornik nakazal možnost rešitve potreb republiške uprave. Ekonomska fakulteta se seli za Bežigrad. Možnost lokacije za republiško upravo je na dvorišču fakultete. Potrebno je napraviti pot za pešce od Aškerčeve mimo Försterjevega vrta k Trgu revolucije. Starih stavb ne bodo podirali zaradi dejstva, da v Ljubljani manjka 15 tisoč stanovanj. Severno od Šubičeve in Cankarjeve se ne bo nič spremenilo. Le občani bi morali urediti svoja dvorišča in v njih postaviti zelenice. Ograje na dvoriščih, ki pričajo o lastniških odnosih, bi bilo treba podreti. Ostaja pa še konflikt med univerzo in Aškerčevo. Star predlog je, da bi promet speljali po Groharjevi, Dobrilovi, Gradaški in naprej do predora pod Gradom. Ta možnost bi bila zelo draga, ker bi terjala podiranje stavb ob Gradaščici. Prešernova ostaja »kislo jabolko«. Tripasovnica je premalo za mestno cesto. Ena od variant rešitve tega problema je, da bi speljali cesto ob železnici. Ta varianta pa ni uporabna, ker je edini možni prehod v Rožno dolino po Tobačni ulici. Tam bo treba zgraditi podvoz. Slejkoprej bo morala Rožna dolina dobiti izvenivojsko križanje ceste z železnico, to pa je možno samo po Tobačni ulici. Podvoz na Jadranski je prenizek.

Mestna in republiška skupnost programirata tudi rekonstrukcijo Tržaške in Celovške ceste, ne samo Prešernove. Zal je Prešernova predestimirana za obodno cesto mestnega središča. Transitni promet bo speljan drugod. Prešernova cesta je nastala po potresu v prejšnjem stoletju in je del takrat planiranega »ringa«, kot je tudi Masarykova. Vzhodni in južni del tega plana ni bil realiziran. Ureditev Prešernove je mestna potreba, čeprav je v določenem konfliktu z lokalnimi interesi. Varianta z Levstikovo je z ekonomskega stališča in stališča varstva okolja najbolj sprejemljiva.

Prednost obvoznicam zunaj mesta

Razpravo je odprl občan Dušan Medved: »Sem za štiripasovno Prešernovo, saj bi bil to manjši poseg v zelenico in onesnaženje zraka kot predlagana varianta z Levstikovo. Štiripasovna Prešernova bi bila brez dreves le od vladne palače do gostilne Prni lovcu. Favorizirana varianta bi šla ne le po Levstikovi, ampak tudi po robu Tivolija. Zelo problematičen bi bil tudi njen južni del. Zaradi prehoda v Rožno dolino bi tam nastalo zelo zapleteno križišče. Razširitev Prešernove na štiri pasove bi bila tudi cenejša mo-

Gradišče objekta F, kjer je bila gradnja usta vljena zaradi posredovanja občanov

žnost. Mislil sem in še vedno sem prepričan, da je Prešernova tudi v ožjem delu široka 20 in ne 17 metrov, kot trdi razlagalec načrta. To zadostuje za štiri pasove, en meter ostane za kolesarje in dva za pešce. Treba je forsirati obvoznice zunaj mesta.» (Aplavz.)

Marko Kos: »Če ne naredimo deteljice v križišču Prešernove in Celovške, bo tu vedno gneča. Ni problem v ozki Prešernovi, ampak v »zamašku« pri semaforjih ob Delavskem domu in na Trgu MDB. Improvizirane rešitve, kot je varianta z Levstikovo, niso dobre niti gospodarsko niti tehnično niti za okolje. Križišče Aškerčeve in Prešernove je primer diletantizma. Usmerimo odvečen promet ven iz mesta. Čudno je to, da se bojimo podirati akacije na Prešernovi, ne bojimo pa se posegati v zeleni pas in pomenirati zelenic, kar terja predlagana variantna rešitev. Prebivalci Prešernove so zaradi prometa že zdaj prizadeti, potlej ne bodo več toliko, kot bodo prebivalci Levstikove. Ob Prešernovi je tudi več poslovnih zgradb kot ob Levstikovi. Štiripasovna Prešernova bi zadoščevala ob dobri obvoznici. Predlagana improvizacija bo prinesla hrup na stanovanjsko Levstikovo in ga približala Tivoliju. Ne vem, kdo stoji za temi akcijami, vem pa, da bo sem šel tudi moj dinar, zato o tem razmišljam.»

Dr. Košorok: »O problemu razmišljam z zdravstvenega vidika. Če bi merili nasičenost zraka z ogljikovim monoksidom na Prešernovi, mislim, da bi tudi tu prepovedali prehod pešcem, kot so ga v predoru. Z obhodno cesto bi imeli dvakrat presekanih prehodov v Tivoliju. Tega tudi podhod ne bi zadovoljivo rešil (otroci v vozičkih). Za tivolski bazen je bilo toliko prerakanja, pa bo res koristil zdravju. Z varianto po Levstikovi bi si spet rezali pljuča. Tu je predviden vrtec. V kakšnem zraku bodo živeli ti otroci? Zakaj ne pospešimo gradnje obvoznice?«

Razpravo je nadaljeval občan Polič: »Pogrešam globino načrta. Katera izhodišča so vodila načrtovalce? Predlagana rešitev je zelo kratkoročna. Zakaj ne gremo v samoprispevek za obvodno cesto? Ne pa, da so zelenice zasedene z avtomobili, da bomo gradili garažno hišo. Sem proti predlagani rešitvi. Potrebno je postaviti dolgoročnejša izhodišča, da bo življenje v mestu zmožno.»

Občanka: »Če je denar za rekonstrukcijo Levstikove ceste, naj gre ta denar takoj za gradnjo obvozne ceste!«

Različni občinski interesi

Inž. Vrhovec je dal nekaj pjasnil: »S predlogom, da ne izgradimo Prešernove, se verjetno ne bosta strinjali občini Vič in Šiška. To bi namreč pomenilo, da ne bosta rekonstruirani niti Tržaška niti Celovška cesta. Nimam namena usmerjati mnenja, ampak ga samo poslušati. Obvoznice bodo rešile samo tranzitni promet, tega pa ni niti 20 odstotkov. Tako so pokazale večkratne meritve. Torej bo z obvoznico problem Prešernove ceste ostal. V Centru je 50 tisoč delovnih mest.»

Besedo je povzel občan Pardubsky: »Bolniki v Mladiki verjetno ne potrebujejo za svoje zdravljenje samo ogljikov monoksid. Mestni hrup in smrad je treba odmakniti od jivališč. V principu nasprotujemo predlagani rešitvi. V principu smo za obvodno cesto.»

Dr. Košorok: »Zakaj ne bi Emonska vrata po dveh tisočletjih postavili na obvoznico?«

Bassin: »Pingpong med občini obstaja, gre pa za skupne interese. Zavedajmo se, da je Ljubljana eno mesto in ne pet mest. Prosim inž. Vrhovca za pojasnilo, če obstaja študija o uvedbi intenzivnega lokalnega prometa? Ali lahko insistiramo, da se naredi taka študija? Promet v središču mesta lahko zaupremo z ukrepi.«

Inž. Vrhovec je odgovoril, da take študije ni. Vendar bo tudi javni promet potreboval ceste. Danes se v centru opravi 40 odstotkov voženj z javnimi, 60 odstotkov pa z osebnimi prometnimi. Problem CO obstaja. Tehniki, ki spremljajo napore po svetu, napovedujejo že čez pet let v javni uporabi avto, ki bo tih in verjetno na drugo pogonsko gorivo. Razvoj je treba upoštevati.

Razpravo je nadaljeval občan Simič. Tudi on je proti predlagani rešitvi prometa z razširitvijo Levstikove. Občanka z univerze je menila takole: »Nekaj resnice je v krilatci, da je statistika superlativ laži. Kaj so šteli za tranzit? Če se peljete iz Medvod ali Kamnika na Vrhniko in imate ljubljansko registrsko tablico spadate med tranzit? Preprosto ne more biti tranzitnega prometa samo 20 odstotkov. Iz Šiške se vozijo na Vič skozi Center. Matematični izračuni so pokazali, da ne bi smeli delati križe skozi mesto, ampak koncentrične kroge okrog njega. Urbanisti v ZRN so ugotovili, da je v mestu prometni infarkt tam, kjer so reševali prometno situacijo enako kot tam, kjer niso ničesar podvzeli. Ni problem širina cest v mestu, rešitev tiči v odstranjevanju ozkih grl zunaj centra. Promet se zaustavi pri

Delavskem domu, Litostroju, Karlovškem mostu... Že skoraj butalsko se sliši, da bo bolnica med dvema tako prometnima cestama.»

Ludvik Jezeršek, delovni predsednik zbora občanov: »Naj se vozniki še dve, tri leta prebijajo na morje po taki Prešernovi, medtem pa zgradijo obvoznico! (Ploskanje.)«

Občanka z univerze se je spet oglasila: »Opozarjam na čudovito rešitev prometa na Wolfovi ulici, kjer ima pešec celega pol metra pločnika. Tam si lahko nazorno ogledate, kaj pomeni rekonstrukcija.»

Izziv je bil očiten, inž. Vrhovec ga je sprejel: »Izražajmo se precizno! Urbanisti so samo strokovnjaki, dokončno odločijo politično izvršni organi. Mislim, da se z novo ustavo tudi to spreminja. Ko se bo novi način dela utekel, bomo vsi krivi, kako bo. To, kar locoj delamo, ne sme izzveneti v prazno. Dolej smo načrte razgrinjali, danes merimo temperaturo, preden zasadijo lopate. Pri Wolfovi je bila urbanistična rešitev upoštevana le delno. Tam so bile predvidene arkade. Zdi se mi pa, da obvoznice nekoliko idealiziramo. Ne bodo rešile vsega. Prešernova v takem obsegu ne bo ustrezala 400 tisočim prebivalcem, ki jih bo v bodočnosti imela Ljubljana. Moram pa povedati, da občina Vič tudi postavlja prioriteto gradnje obvozne ceste.»

Zahteve občanov reševati

Inž. Bogdan Opresnik, predstavnik izvršnega sveta občinske skupščine Ljubljana Center: »V teh treh debatah je bilo jasno čutiti, da bo zelo težko izpeljati poseg v mirni predel Levstikove ceste. V občinski upravi dajemo prednost hitri izgradnji obvoznice. (Ploskanje občanov.) To zahteva veliko denarja. V naslednji tranši mednarodnega kredita je predviden najprej odsek avtoceste od Dolgega mostu do Vrhnike. Samc z mestnim denarjem ne moremo graditi obvoznice od Dolgega mostu do Črnuč. To odmika začetek gradnje obvoznice za več kot 5 let. Le obvoznica bi nas dovolj hitro rešila. Zaradi odmaknjenosti njene gradnje, se bomo morali lotiti reševanja Prešernove. Po ugotovitvah Budimpeščancev drevored močno zbija hrup. V dveh letih je v drevo-redu Prešernove ceste padlo 40 dreves. Te razprave so pokazale, da bo treba dati v ponoven pretres objekta CI-3 in CI-9. Skoraj nerazumljivo je, da smo pred leti pozabljali na šolstvo v Centru, na otroško varstvo, da nismo izrabili zelenja, ki smo ga tu imeli. Vaša naloga je, da zahtevate in naša naloga je, da vaše zahteve reši-

Obveščanje delegatov in delegacij (2)

Kako v samoupravnih interesnih skupnostih

Če smo v prvem delu razmišljanja o temi »Obveščanje delegatov in delegacij« govorniki o »množični« tematiki, bomo tokrat razmišljali o popolnoma drugi problematiki, ki ima sicer isti imenovalec, toda čisto drugačen vidik. Razmišljali bomo namreč o temi, kako obveščati delegate in delegacije v samoupravnih interesnih skupnostih, torej s problemom, ki je veliko bolj povezan in kompleksen, kakor je bilo to doslej. Zato bodo tudi analize težje in zahtevnejše.

Raznolikost samoupravnih interesnih skupnosti

Samoupravne interesne skupnosti bodo obstajale na raznih ravneh in na raznih področjih, zato bosta tako raven kakor področje zahtevala od slehernega delegata in delegacije in še zlasti od slehernih skupnosti poseben odnos, kar zadeva neposredne komunikacije, gradivo in druga sredstva obveščanja. Toliko bolj, ker bo sleherna skupnost sama zase zaokrožena celota, v kateri bodo na enak način zaokroženi (skupni) cilji in (skupni) interesi, ki pa bodo po svoje dajali pečat tako sestavi kakor tudi namenu interesne skupnosti. Tako morajo biti v tokove obveščanja, če bo šlo za temeljno interesno skupnost, recimo za izobraževalno, vključeni vsi tisti dejavniki, ki sodelujejo v oblikovanju in delovanju takšne skupnosti, zato bo to zahtevalo tudi ustrezno prilagajanje tokov in sredstev obveščanja. To pomeni, da bodo morali biti vsi ti dejavniki med seboj obveščeni, seveda prek svojih delegatov, o ciljih (pa tudi o sredstvih, kako te cilje dosegati) ter o medsebojnih dolžnostih in pravicah. Toda ta oblika obveščanja, če bi ostala edina, bi bila nezadostna in slaba, kajti za delo takšne samoupravne interesne skupnosti niso zainteresirani samo subjekti, ki jo sestavljajo, marveč tudi širša družbena skupnost in veliko njenih dejavnikov, med katerimi imajo vsekakor posebno vlogo temeljne organizacije združenega dela in krajevne skupnosti. Zato bo sistem obveščanja upošteval tudi to dejstvo. To pa spet pomeni, da bodo neposredne komunikacije zajele tisto gradivo, ki je namenjeno rednemu delovanju skupnosti oziroma se nanaša na reševanje tekočih problemov in vprašanj. Zavoljo tega navedimo, da bi recimo problem gradnje šolskega prostora (šole) zajel več stopen obveščanja. Najprej bi bil obveščen najožji strokovni in politični del skupnosti, ki bi zbral podatke o tej gradnji, potem bi šli v organe skupnosti, nakar bi prišle na vrsto še druge institucije, ki bi imele vlogo nekakšnega recenzenta in korektorja, šele nato pa bi se vsa zadeva morala pojaviti pred celotno »bazo« skupnosti, kot tema obveščanja, čeprav, roko na srce, ne bi smeli niti poprejšnjih faz ločiti od vpliva delegatov in delegacij. Skladno s tem bi sestavljali tudi delovno gradivo, ki nedvomno vselej predstavlja način obveščanja, ustrezno pa še druge dokumente. Šele na takšni podlagi bi šli na višjo stopnjo obveščanja, na tako imenovano javno obveščanje širše javnosti prek glasila ali radiotelevizije.

Ne formalno — marveč stvarno

Prav tu pa je problem, ki bo zelo pomemben za problematiko, ki jo obravnavamo in o kateri v zadnjem času vse bolj razmišljamo. Nikoli namreč ne smemo dovoliti niti sebi in tudi drugim ne, da sistem obveščanja delegatov in delegacij, se pravi delovnih ljudi in občanov, ostane, se konča kot začetek in konec z objavo informacije v sredstvih množičnega obveščanja, čeprav mora to sicer biti krona vsega tega. Glede na sredstva in potrebe ena sama informacija oziroma tudi celovitejše informiranje v sredstvih javnega obveščanja ne more pričarati celotne vsebine problema, marveč bosta potrebna specifičen pristop in oblika komunikacije, v obliki študije, objavljenih v obliki prispevka ali tudi kako drugače, vendar mora vselej doseči slehernega delovnega človeka in občana. Zatorej: obveščanje o delu samoupravnih interesnih skupnosti ni in tudi ne bo preprosta stvar.

Če vse doslej povedano strnemo v sklep, potem smemo napisati, da je treba obveščanje o delu samoupravne temeljne interesne skupnosti zasnovati tako, da bo zajelo vse dejavnike in subjekte in prispevalo k seznanjanju in motiviranju delegatov in delegacij, da bodo tisto, kar so izvedeli, prenesli na klasičen način, suboparno in neprizadeto, marveč na način, ki bo občana in delovnega človeka motiviral, da bo tudi sam prispeval k ideji, kakor bo pozneje posredno ali neposredno prispeval k njenemu uresničevanju. Delegat in delegacija bosta morala na tej podlagi skupno z informacijo in ustreznim gradivom seznaniti še druge dejavnike, iz katerih izhajata, v temeljni organizaciji združenega dela ali krajevni skupnosti, posebno pa še njune organe, svet krajevne skupnosti in delavski svet ali skupščino v temeljni organizaciji združenega dela oziroma v organizaciji združenega dela, nadalje družbenopolitične organizacije in ne nazadnje tudi vse te dejavnike na ravni občine ali občin. Delegati in delegacije bi bili vsaj na podlagi logike razmišljanja, dolžni pri vsakem takšnem obveščanju zagotoviti tudi obratni tok, v katerem bi bile izražene želje vseh teh dejavnikov, se pravi omogočiti vzajemno vplivanje. Potemtakem ima tudi obveščanje v samoupravnih interesnih skupnostih dva toka, ki se med seboj dopolnjujeta in ki drug brez drugega ne moreta, kakor smo videli že v prejšnjem stavku. Tudi obveščanje z višje ravni interesne skupnosti bo izkazovalo enake tokove in obveznosti, četudi bosta vzajem-

nost in medsebojno vplivanje šibkejša kakor na nižjih ravneh, ker bodo interesi višji in zapletenejši. Lep primer za to je recimo kulturna skupnost Ljubljane, ki je spomladi letos objavila posebno publikacijo in jo poslala slehernemu gospodinjstvu in sleherni tovarni oziroma delavcu v razpravo in razmislek, vtem ko pri republiški kulturni skupnosti tega ni bilo, kar je tudi logično.

Institucionaliziranje in sredstva

Vsekakor bo na podlagi tega, kar smo povedali, to pa bo najverjetneje potrdila tudi bodoča praksa, za normalno in uspešno komuniciranje med delegati in delegacijami na eni ter samoupravnimi interesnimi skupnostmi na drugi kakor tudi z njihovim zaledjem in ba zo, bo potrebno institucionalizirati to potrebo, čeprav ostaja subjekt obveščanja in komuniciranja, pa naj zveni to abstraktno, še nadalje sleherni človek, sleherni kolektiv. V tej zvezi bi bilo najverjetneje potrebno, da se pri posameznih interesnih skupnostih ustanove posebne službe, ki bi izvajale naloge organov skupnosti in skrbele za normalno obveščanje. Seveda te potrebe ne bi smeli jemati prestrogo, ker bi nas to lahko pripeljalo do pretiravanja, s tem pa bi nastala tudi nevarnost, da si ta služba prilasti attribute obveščanja oziroma postane njen monopolist.

Da se to ne bi zgodilo, se je treba poprej dogovoriti, katera sredstva bomo, glede na učinkovitost, uporabili, tako kar zadeva materialna sredstva kakor tudi časovne in nivojske dejavnike. Temeljne samoupravne interesne skupnosti bi po našem morale najverjetneje uporabljati za obveščanje enega človeka, ki bi moral skrbeti za obveščanje v obeh smereh in da iz njunega neprestanega prelivanja izloča tisto, kar je novost in kar ima neizpodbitno vrednost. Na voljo mu morajo biti (če gre recimo za naše občinske temeljne skupnosti) tolikšna sredstva, ki mu bodo omogočala izpolnitev te naloge. To pomeni, da mora v določenih časovnih razdobjih objavljati pobude, predloge, potrebe, kritike, izkušnje itd. s terena in hkrati tudi potek uresničevanja, izkušnje proučevanja in rezultate v samoupravnih interesnih skupnostih. To je lahko bilten, ciklostiran ali pa dodatek našemu glasilu, toda biti mora. Če pa bo šlo za letna poročila in širše akcije, mora ta človek po poprejšnji razpravi in sklepu organov skupnosti poskrbeti za posebno publikacijo, ki bi prišla na naslov vseh dejavnikov. Zatorej je važno, da obstaja človek, ki bo ta institucija delovala, ne tedaj, ko se bo njemu zazdelo, ampak glede na potrebe časa in ravni, to pa je najpogosteje do ločen termin in določena raven (recimo vsak mesec in vsako gospodinjstvo oziroma sleherni zaposleni). Seveda mora ta institucija (človek) imeti še druge ustrezne zveze, neposredne, posredne, pismene itd.

Če pa gre za »višjo« skupnost, potem pride v poštev kajpada tudi služba, ki bi imela še dodatno nalogo, da proučuje sistem obveščanja in uporablja zahtevnejše oblike obveščanja. Najpogostejše bi lahko bile: revije (za več interesnih skupnosti ne glede na raven in vsebino), časnik (prav tako lahko za več skupnosti, name-

njen pa bi bil širšemu občinstvu), bilteni itd. Seveda pridejo v poštev še druge oblike obveščanja, ki nimajo samo informativne funkcije, ampak hkrati tudi propagandno, kakor so plakat, geslo, telop, reklama, letak itd. Toda te oblike bodo uporabljali samo po opravljenem dogovoru, in to za referendum ali za popularizacijo kake izjemne potrebe ali cilja kakor seveda tudi kakega izjemnega rezultata.

Naloge sredstev javnega obveščanja

Na koncu pa še nekaj o nalogah javnih sredstev obveščanja in samoupravnih skupnosti. Nedvomno bo od njihovega medsebojnega odnosa v dobru meri odvisen uspeh obveščanja, in to ne samo zategadelj, ker bodo ta sredstva popularizirala njihovo delo, ampak tudi zaradi golega dejstva, ker bo celotni sistem hčeš nočes temeljil na teh javnih sredstvih. Zato je zelo pomembno, kako bodo samou-

pravne interesne skupnosti odprle svoja vrata tem sredstvom in kako jih bodo vključevale v obe smeri obveščanja. Prav tako bo to odvisno od pripravljenosti in domiselnosti sredstev obveščanja za delo teh skupnosti. Kolikor bodo namreč sredstva množičnega obveščanja spoznala, da je treba za spremljanje delovanja skupnosti specializirati novinarje, potem bo rezultat neizogibno kakovostno in količinsko dober. Prav tako: če bo skupnost došla obe ti stvari in zavoljo tega vključevala tega novinarja v vse tokove, ideje in akcije, se ne bo treba bati kakovosti in količine obveščanja prek teh sredstev.

V tem okviru ima tudi naš časnik svojo funkcijo. Seveda pod pogojem, da se razširi kadrovska, prostorsko in časovna.

V NASLEDNJI STEVILKI Družbenopolitične organizacije ali človeški in subjektivni dejavniki.

VLAJKO KRIVOKAPIC

Občan zahteva gradnjo obvoznic

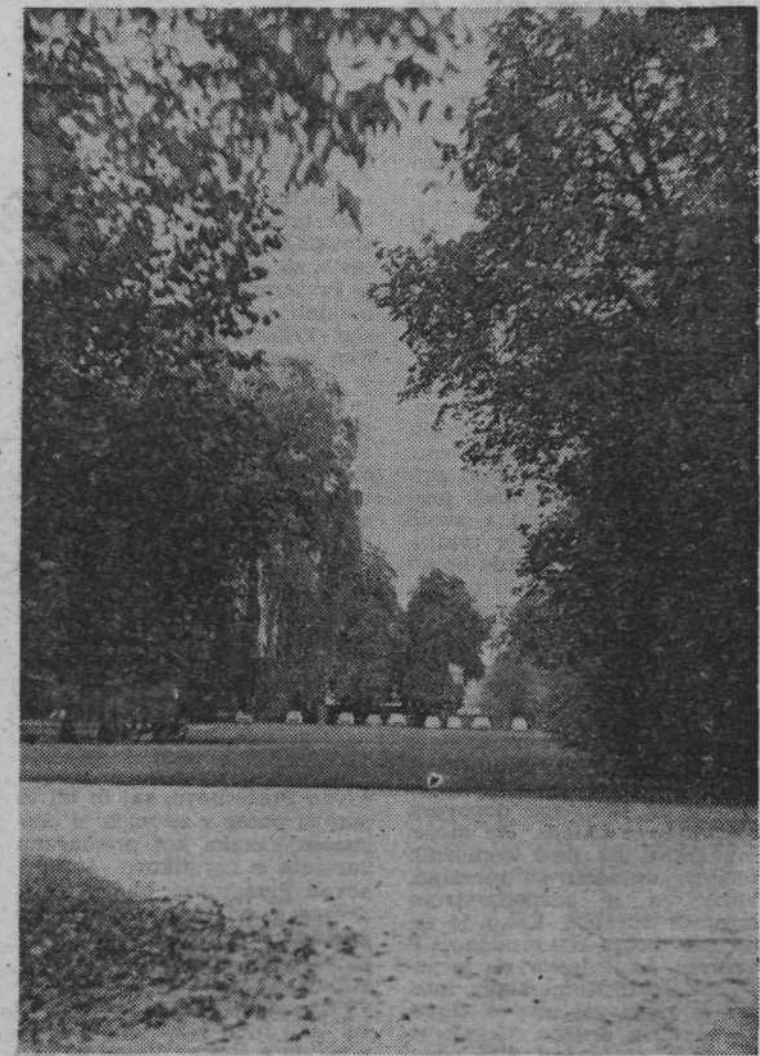
Nadaljevanje s 17. strani

mo: na račun šole se odpovedati objektu C, zelenice odpreti javnosti.«

Zbor je zaključil predsednik sveta KS, tovariš Nard z besedami: »Diskusija dokazuje močno osveščanje občanov po sprejetju novih ustav. Te zbere smo sklicali predvsem zato, ker smo hoteli prekiniti s prakso, ko so se načrti »demokratično« razgrinjali, razgrnitve pa so šle mimo nas, ker nas nihče ni opozoril nanje. O aktualnosti Prešernove in Levstikove ceste smo bili obveščeni iz časnika, o gradnji objektov C in F nas ni obvestil nihče. Naša dolžnost je, da iščemo optimalne rešitve pri tem pa ne smemo biti »zaplankanci«, da ne bi videli širših interesov. Na zborih se je pokazalo enotno stališče občanov naše KS, da so posegi v prostor za nas vitalnega pomena. Zato zahtevamo, da smo pravo-

časno obveščeni, preden pride do materialne škode, kar se je dogajalo. Stremimo k dejanski in ne le formalni zakonitosti. Te razprave so bile tudi strokovno tehtne in so prispevale k temu, da bomo v svetu KS zavzeli stališča, ki so se tudi izkristalizirala. Stališče vseh treh zborov je istovetno glede rekonstrukcije teh dveh cest. Ta poseg ne rešuje problema, ampak pomeni bistveno ogrožanje tu živčih občanov. Svet KS bo zdaj sklical sestanek vseh organizacij pri KS, da bomo zavzeli dokončna stališča in jih posredovali občinski skupščini. Odgovor občanov je, da ne sprejmejo načrta rekonstrukcije Levstikove ceste. To je stališče naše KS, kakšno stališče bo zavzela občinska skupščina, pa ne vemo. Če bi občinska skupščina sprejela drugačno rešitev, se bomo poskušali pogovoriti prek naše delegacije.«

VLADIMIR JERMAN

Tripasovnica ne bi prizanesla niti tej lepo urejeni površini na obrobju tivolskega parka. Občan! so že dali svoj glas za tak Tivoli, kot je sedaj

Izdaja občinska konferenca SZDL, Ljubljana-Center — Ureja uredniški odbor: Jože Benčina, Ludvik Burger (gl. urednik) Lojze Cepuš, Vljako Krivokapić, Jože Širčelj (odg. urednik) Blaž Matekovič, Jože Pavec (predsednik ur. odbora), Tatjana Pust, Mišo Javornik, Franc Strle, Jože Šager, Rudi Veselič.

Tiska CGP »DELO« — Casopis izhaja zadnji ponedeljek v mesecu — Oproščeno temeljnega davka po mnenju Sekretariata za informacije IS SRS z dne 13. II. 1973 številka 421—1/72